

MIDT-TELEMARK KOMMUNE
Bøgata 67
3800 BØ I TELEMARK

Deres ref.:	Vår ref.:	Dato:
	Sak/dok.: 20/01836-1	17.06.2020
	Ark.: 326.12	

Vedtak i navnesak 2019/279 – Kinnesteinene i Midt-Telemark kommune

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av følgende stedsnavn i Midt-Telemark kommune:

- *Kinnesteinene* (stein)

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

Bakgrunn

I forbindelse med adresseringsarbeidet i tidligere Sauherad kommune (nå Midt-Telemark) reiste stedsnavntjenesten i Språkrådet navnesak for naturnavnet *Kinnesteinene/Kinnesteinan(e)* og eventuelle sammensetninger med dette, jf. brev datert 20.11.2017. Navnesaken ble reist for å fastsette rett skrivemåte for offentlig bruk.

Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen at det skal tas utgangspunkt i den nedarva lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper for norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd.

I *utfyllende reglar om skrivemåten av norske stadnamn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til normeringspraksisen i området og skriftradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn.

Uttale og skriftradisjon

I første utgavene av økonomisk kartverk fra 1967 er navnet skrevet *Kinnesteinene*. Navnet forekommer ikke i kartutgavene gradteigskart, rektangelkart eller Norge 1:50 000.

I herredsregisteret er det registrert flere uttaler av hannkjønnsord i bestemt form flertall fra Sauherad: /-bakkannə/, /dæ`Lɛn/, /-hæugɛnə/, /-hæugɛn/ og /-åsanə/ (1974), samt /-hæLmænn/ (1944).

Hørings svar og tilråding

Kartverket sendte saken til uttalelse og kunngjøring i Sauherad (nå Midt-Telemark) kommune i brev datert 21.08.2019, i tråd med § 8 i loven. Kommunen skriver i brev datert 14.10.2019 at saken er kunngjort i regionavisa Varden den 28.08, men at det ikke er kommet inn noen tilbakemelding. Videre skriver kommunen at de har bedt Sauherad historielag om å komme med en tilbakemelding i saken.

Olav Sondre Tveiten, eier av bruk 23/17, skriver i e-post datert 10.09.2019 at «Hyttetomta ligger i dette området kalt Kinnesteinene». Olav Sondre Tveiten har også tilknytning til Sauherad historielag, Tveiten skriver videre at han husker at hans bestefar og far alltid kalte dette området for Kinnesteinen', med merknad om at «dette var en vanlig flertallsform i lokal dialekt i øvre Sauherad tidligere (e-en i slutten av fleirtallsord ble ofte ikke uttalt). I dag ligger dette nærmest navneforslaget Kinnesteinene.» Til slutt skriver han at «Dersom navneforslaget skal ha mest mulig av tidligere uttalelse i seg, mener jeg at området bør kalles/skrives Kinnesteinenn. Dersom navneforslaget skal ha en tilpasning til dagens uttale, bør det skrives/kalles Kinnesteinene. De andre forslagene med a-endingene lyder litt fremmedartet for meg.»

Kommunen skriver i sitt brev av 14.10.2019 at de stiller seg nøytrale til skrivemåten av navnet. Språkrådet påpeker allikevel i sin tilråding av 23.10.2019 at forslaget fra kommunen i adressenavnsaken var *Kinnesteinene*.

Språkrådet skriver videre i tilrådinga at «Målføresynopsisen (oversikt over dialektformer i alle kommunene i landet, basert på innsamlinger i 50-årene) oppgir for Sauherad endelsen *-æn* i bestemt form flertall av substantiv av samme type som *stein* (av norrøn a-klasse). I Joakim Rønningens masteroppgave om sauheringsmålet (2014) er også flertallsendelsene i tradisjonelt sauheringsmål for denne substantivklassen oppgitt med en æ-lyd, f.eks. /my:ræn:/ og /hestæn:/. I andre arbeider om talemålet i Midt-Telemark er lyden i endelsen oppgitt som en åpen e-lyd, f.eks. hos Johan A. Schulze i 70-årene og hos Martin Sjøkkeland i 1980. Både Schulze og Sjøkkeland oppgir at det er veksling mellom *tostavede* og *trestavede* flertallsformer i Midt-Telemark. (Hos Sjøkkeland: *hestènn/hestènne*.) Tveitens opplysninger om uttalen samsvarer med at flertall av *stein* i dette tilfellet gjerne kan gjengis som både *steinèn*, *steinèn* og *steinæn*.» Språkrådet viser til at målføret skifter mellom endelsene *-ne* og *-n*. De tilrår primært skrivemåten med lang endelse, *Kinnesteinane*, men en skrivemåte med kort endelse *Kinnesteinan* vil også være innenfor regelverket.

Kartverkets vurdering

I § 1 første ledd i lov om stadnamn går det fram at skrivemåten ikke skal skygge for meningsinnholdet i navnet. I denne saken er forleddet skrevet *Kinne-* som kommer av det norrøne ordet *kirna* som er et redskap til å kjerne smør med. Skrivemåten *Kinne-* i forleddet av navnet synes å være uomstridt, og har en uproblematisk skrivemåte ut fra norsk rettskriving.

I *Grenlandsboka turguide*, skrevet av Jan Erik Tangen og Roger Halvorsen i 1991, står det på side 279 under avsnittet om *Gamle seterplasser i Sauheradfjella* at «Seterfolket hadde en mengde navn på detaljer og steder langs stiene de brukte. Navn som Reknarstaden, Lårbeinskotet, Ostekleiv, Kinnesteinane og Kløvjartrengsle er typiske navn».

Søk i www.norgeskart.no viser at det i tidligere Sauherad kommune (nå Midt-Telemark) er mest bruk av etterleddet *-ene* fremfor *-ane* i stedsnavn i bestemt form hankjønn flertall: *-dalene* (1), *-haugene* (8) og *-haugane* (2), *-åsane* (2) og *-åsene* (12), *-holmene* (1) og *-holmene* (1). Men det er ikke gjort vedtak i noen av disse sakene.

I tilrådingen fra Språkrådet, datert 23.10.2019, nevnes det flere mulige former av navnet. Språkrådet skriver i sin tilråding at «Tveitens opplysninger om uttalen samsvarer med at flertall av *stein* i dette tilfellet gjerne kan gjengis som både *steinèn*, *steinèn* og *steinæn*». Videre står

det at «Denne navnesaken gjelder et navn som er laget til et sterkt hankjønnsord av den norrøne a-klassen og blir bøydd /steinar/ i ubestemt form flertall og /steinènne/ eller /steinènn/ i bestemt form flertall. Endelsen -ènn(e) er ikke en "ren" e, men en e som går mot æ. Det viser at den opprinnelige a-en ennå er til stede i en svekket lyd kvalitet. Når ubestemt form flertall i målføret har -ar, vil -a- i endelsen i bestemt form flertall svare best til det tradisjonelle bøyingsystemet i målføret (med -a- både i ubestemt og bestemt form flertall).» Formen -steinenn, som Tveiten foreslår i e-post datert 10.09.2019, er det ikke åpning for i regelverket.

I § 3 første ledd i forskrift om stadnamn står det at «[s]krivemåten av norske stadnamn skal følge den rettskrivingsforma eller regionale samleforma som passar best med den nedervde lokale uttalen». Punkt 4.3.1 og 4.3.2 i *utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn* åpner for å bruke skrivemåtene -an og -en istedenfor rettskrivingsformene -ane og -ene i bestemt form flertall når dette samsvarer med dialektuttalen. Dialektuttalen er en mellomting mellom /a/ og /e/. En skrivemåte a, -steinane eller -steinan, samsvarer etter vår vurdering derfor ikke bedre med den nedarva lokale uttalen enn en skrivemåte med e (-steinene eller -steinen). Målføret i området skifter mellom lang og kort endelse i bestemt form flertall av hankjønnsord.

Etter en samlet vurdering vedtar vi e og lang endelse -ene, *Kinnesteinene*, i samsvar med den vanligste normeringstradisjonen i området, vanlig rettskriving, kommunens forslag i adressenavnsaken, lokale ønsker og uttaleopplysninger, jf. § 4 første ledd i lov om stadnamn.

Kunngjøring

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn.

Bruk av vedtatte skrivemåter

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom dette vedtaket blir stående uten at det blir pålagt, legger vi derfor til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn og adressesettilleggsnavn der navnet blir brukt.

Når det er gjort vedtak om adressenavn, adressesettilleggsnavn og kretsnavn (grunn-, valg-, skolekrets og kirkesokn), skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

Klage

Vedtak om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldinga om vedtaket er kommet fram til mottaker, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldinga skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivinga må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til klagenemnda for stedsnavnsaker, som er oppnevnt av Kulturdepartementet.

Med vennlig hilsen

Geir Mjøen
fylkeskartsjef

Linn Winnæss-Karlsen
saksbehandler stedsnavn

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Lenker: [Lov om stadnamn](#)
[Forskrift om stadnamn](#)
[Utfyllande reglar om skrivemåten av norske stadnamn](#)

Kopi Geir Mjøen, LD - FKK Skien (LK2SKI)
Maria Ellingsen, LD - FKK Kristiansand (LK2KRI)
SPRÅKRÅDET